

סוכה פרק ראשון סוכה

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ד מלכות סוכה הלכה א סמג עשין מג טושי"ע א"ח סי' מלג סעיף א:
ב ב מ"י שם טושי"ע שם סעיף ח:
ג ג מ"י שם הלכה ב סמג שם טושי"ע א"ח סימן מלג סעיף ב:
ד ד מ"י שם פ"ה הלכה י"ז וסמג שם טושי"ע א"ח סי' מלג סעיף א:
ה ה מ"י פ"ו מלכות שנת הלכה יד סמג עשין דרכן א טושי"ע א"ח סי' שסג סעיף ו:
ו ו מ"י פ"ו מהל' סוכה הלכה ה סמג עשין מג ז"ע א"ח סימן מלג סעיף א:

רבינו חננאל

סוכה שהיא גבוה מעשרים אמה פסולת וד' יהודה מבשרי. ותנן בעירובין סוכה שהיא גבוה מעשרים אמה ימעט, מאי שנא סוכה דתנין וקנתא, כלומר ימעט זה הגובה, וירוד הקורה למטה מעשרים אמה ויתקן המבוי והוכשר. ולגבי סוכה תני פסולה, לחגי נמי גבי סוכה ימעט. וסוכה שפסולתה בגובה מדאורייתא, ונפיש מילאה, תני פסולה. מבוי שהיא מרובץ כ"ו, ובאו גבמה מנין כי הגובה פוסל בסוכה רבה אמר מהא, למען ידעו דורותיכם דמצוה היא, אינה סוכה. ולמעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שדר בסוכה דלא שלטא ביה עינא, לפיכך פסולה. ור' יירא [אמר] מדכתבין וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ור', ובת' [כי בסוכות] הושבתי את בני ישראל, ולמעלה מעשרים אמה אין אדם יושב בצל סוכה עשיתור קרנים, אפי' יששה באותו מקום סוכה אינה סוכה משום שאין שם צל מפני חמה. ושני ההם דל עשיתור קרנים המנועים החמה ונמצא צל סוכה, הכא אם הסדר והדפנות תמצא (ב) כל צל הסכך במקום אחר רחוק מזה המקום שהוא חתם הסכך כי הוא מיעל. רבא אמר מדכתב בסכת תשבוע שבועת ימים, ז' ימים בלבד, שמע מינה דירת עראי בנינ', ולמעלה מעשרים אמה ודאי דירת קבע היא ואינה דירת עראי. לפיכך פסולה. אבל למטה מכ' אמה מדשכחת לה דעביד איניש דירת עראי אע"ג דעביד לה מעין דירת קבע כשרה.

סוכה, מאי שנא גבי סוכה דתני פסולת ומאי שנא גבי מבוי דתני תקנתא. והא דלא פריך מאי שנא גבי הס' דתני פסולה ותקנתא דתנן צפרק לולב הגזול (לקמן דף ל"ב:) או שהיו עזבין מרובצין מעליו פסול ואם מיעטין כשר דלא פריך אלא מסוכה ומבוי שדיינס שזה לענין גבוה ושינה לשון משנתו ועוד דגבי הס' דאטרין למיתני תקנתא דק"ד אמיתא כיון (א) דגדולו בפסול תו לית ליה תקנתא: **דאורייתא** תני פסולה. דאי הוה תני ימעט חיישין דילמא טעיי איניש לומר ימעט לכתמילה ודיעבד כשרה ודקדק בלשונו דלמא אתי לירי אסורא דאורייתא ותני פסולה אע"ג דלא הוי לישנא מעליא כמו ימעט אבל במבוי דרבנן לא חיש ותנא ימעט שהוא לישנא מעליא כדאשכחן גריס פסחים (דף ג.א.) שעסק הכתוב כמה אומות של להוליא דבר מגונה מפיו ובקונטרס לא פירש כן אף נמי יש לומר דלשון ימעט משמע חומר דרבנן צעלמא ופסולה משמע דאורייתא וצפרק במה מדליקין (שבת דף ק"ב.) דאמרינן נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי אגב דתמן כסוכה נקט נמי גבי נר חנוכה פסולה א"י א"י הוה תני ימעט הוה משמע כמות שהיתה מדלקת ישפילנה וההוא למאן דאמר הדלקה עושה מזה ואפי' למ"ד הנחה עושה מזה חיישין דהרואה אומר לאורכו הוא מדליקה כדאמרינן גבי הדליקה צנינס והניחה צמון: **אמר** רבה אמר קרא אבינן ידעו כו'. קמא קשה ללישנא קמא דגריס עירובין (דף ג.א.) גבי מקלס סוכה צמון עשרים דאמר רבה הסוכה פסולה הא שלטה זה עינא כיון דאין חללה עשרים וזה גרס הס' כי הכא דהא רבא פליג. התם ואמר זה וזה כשר חלל סוכה תנן חלל מבוי תנן ויש לומר דהא מפרש התם טעמא משום דסוכה דצמיד קא הו' לא קא מדכר וזמנין דמישתקיל מלתת עושי הסכך הנכנס לתוך עשרים וקיימא כולה למעלה מעשרים ורבינא זה רבנן מ"מ משמע דמדאורייתא כשרה: **כי** עביד ליה דירת קבע שפיר דמי. דאע"ג דיש לפרש קרא דצירה שאינה ראויה אלא לשבעה למעוטי קבע משמע ליה קרא דאתא לשיעורא לאורוין כך מדה גובהה כלו' בסוכה שאפשר לעשות עראי וא"ת וכיון דלא חיישין אלא שמהא ראויה לעשות עראי ואע"פ שעושה אותה קבע א"כ אמאי אמר (תענית דף ק"ג.) גשמים סימן קללה צמח והלא יוכל לקבוע הנסרים במסמרים שלא ירדו גשמים צוכה ואפילו תימאי לומר דאסור משום גזרת תקרה כי היכי דאמר לקמן צפירקין (דף ק"ד.) גבי פלוגמא דר"מ ורבי יהודה דמסככין צפירקין דאי מכשרת זהו אתי לנימר מה לי לסכך זהו מה לי לישב תחת תקרת צייתי וצייתי ודאי פסול מדאורייתא דסוכה אמר רחמנא ולא צייתי של כל ימות השנה מ"מ כיון דלא אסור אלא מדרבנן לא שייכא למימר שהגשמים סימן קללה וי"ל דהיא דלא חיישין צפנות אי עזיז להו קבע מ"מ צסככה שעיקר הסוכה על שם הסכך לא מיתכשרה עד דעזיז לה עראי ומה"ט נמי ניחא לרבי יודא דדריש מדכתי' וסוכה תהיה ללל הא כתי' נמי מורס וממטר וגיבועי נמי שלא ירדו גשמים לתוכה אלא ודאי משום דצנינן סככה עראי וא"כ הוה ליה קבע: **כרבי**

(ב) שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה ורבי יהודה מבשרי ושאינה בגובהה עשרה טפחים יושאין לה (ב) (שלשה) דפנות וישחמתה (ג) מרובה מצלתה פסולה: **גב' תנן** התם (ד) מבוי שהיא גבוה (ה) מעשרים אמה ימעט רבי יהודה ואמר אינו צריך מאי שנא גבי סוכה דתני פסולה ומאי שנא גבי מבוי דתני תקנתא סוכה דאורייתא תני פסולה מבוי דרבנן תני תקנתא ואיבעית אימא בדאורייתא נמי תני תקנתא מיהו סוכה (ו) (דנפיש מילתה) פסוק ותני פסולה מבוי דלא נפיש מיליה תני תקנתא מנה"מ (ז) אמר רבה דאמר קרא ילמען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל עד עשרים אמה אדם יודע שהוא דר בסוכה למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שדר בסוכה מהכא (י) וסוכה תהיה לצל יומם מחורב עד עשרים אמה אדם יושב בצל סוכה למעלה מעשרים אמה אין אדם יושב בצל סוכה אלא בצל דפנות א"ל אביי אלא מעתה העושה סוכתו בעשתרות קרנים הכי נמי דלא הוי סוכה א"ל התם דל עשתרות קרנים איכא צל סוכה הכא דל דפנות ליכא צל סוכה ורבא אמר מהכא (יא) בסוכות תשבוע שבעת ימים ואמרה תורה כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי עד עשרים אמה אדם עושה דירתו עראי למעלה מעשרים אמה אין אדם עושה דירתו דירת עראי אלא דירת קבע א"ל אביי אלא מעתה עשה מחיצות של ברזל וסיבך על גבן הכי נמי דלא הוי סוכה א"ל הכי קאמינא לך עד כ' אמה דאדם עושה דירתו דירת עראי כי עביד ליה דירת קבע נמי נפיק למעלה מכ' אמה דאדם עושה דירתו דירת קבע כי עביד ליה דירת עראי נמי לא נפיק כולוהו

סוכה, ורבי יהודה מבשרי. בגמרא (א) מפרש פלוגמתייהו: ושאינה גבוהה עשרה. בגמרא (ב) מפרש טעמא: שלש דפנות. נמי בגמרא (ג) יליף להו: ושחמטה מרובה מלמטה. המועט בטל כרוב והרי הוא כמי שאינו ועל שם הסכך קרויה סוכה: **גב' מבוי שהו גבוה**. מבוי שהוא סמום משלש דלדין וראשו פתוח לרשות הרבים וחלציות פתוחות לו ויואלות ובאות לרשות הרבים הרי הוא רשות היחיד לרשות הרבים ואסרו חכמים להוליא מרשותו לרשות חצירו בלא עירוב שהחצירות כל אחת רשות לעצמה והמבוי רשות לכולן והלכיו בו שיתוף להשתתף כל החצירות צפת או ציין ולהניח השיטוף בחמת מן החצירות. ולפי שאין לו מחיצה רביעית וקרוב הוא להיות דומה לרשות הרבים הלכיו היכר צלראש הפתוח לרשות הרבים או למי זוקף או קורה מכותל לכותל ואם גבוהה הקורה מעשרים אמה: **ימעט**. ישפיל: אינו לריך. והתם דעשרים אמה ליה ילפינן מדאורייתא וקודם שנסנית המסנה נאמרה שיערה סמיני: **סני פסולה**. שיך למיתני זה לשון פסול לוומר לא נעשית כמורה וכהלכה: **מבוי**. דכוליה מדרבנן דמדאורייתא סגי ליה צלשא מחיצות ואינו לריך לקורה זו אלא מדרבנן: **סני סקנתא**. דלא שיך למיתני זה לשון פסול דמאן פסול קודם שנסנית מסנה זו הרי היא תחת הוראתו ומצותו: **ואיצעיס אימא דאורייתא נמי**. שיך למימר תקנתא: **סוכה דנפיש מילסה**. ואין דומין תקנותיהן זו לזו ורריך לשנות הלשון לכל תקנה ותקנה כגון צנצווה ימעט וכשאינה גבוהה יגביה ושאין לה שלש דפנות יעשה לה ושחממה מרובה יוסף סכך הלך פסוק ותני פסולה דמאי למיכללינהו לכולוהו צפך למימר, אחי לא הוסיף ורבינא רבנן שיעורי דכח ליתני חט לא עשה כן פסול (שם). **דנפיש מיליה**. דנפיש מיליה נמי תני תקנתא. בעלמא צנינא דאורייתא (שם). דנפיש מיליה. דקמי תשאין לה שלש דפנות ושאינה גבוהה עשרה ושחממה מרובה מילמה (שם). פסיק ותני פסולה. דהשתא מי ביבי ומני לכו כולוהו חמיה, דאי הוה תני תקנתא לא הוה תני תקנתא לא הוה מצי לעריבויהו ולמיתניו, דנפשאין לה שלש דפנות צני למיתני יעשה לה דופן, ובשאינה גבוהה צני למיתני יגביה, ובשחממה מרובה מילמה יוסף על סככה, ואמר מר (פסחים ג:) לעולם קלרה חס (ש"ב ב.) דל. סכך (לקמן ע"ג).

(א) כ"ו נוסף עפ"י כתי' והמקור בסגוריים הוא ע"פ השערה.
(ב) נראה דמילה זו מיומרת.

הס' (לקמן ע"ג).

